

NOTAT TIL
FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Samlenotat vedr. rådsmødet (telekommunikation) den 6. juni 2014

Indholdsfortegnelse:

1. Et indre marked for elektronisk kommunikation (Telekompakken),
KOM(2013) 627 2
2. Net- og informationssikkerhedsdirektivet (NIS), KOM (2013) 48 25

1. Et indre marked for elektronisk kommunikation (Telekompakken), KOM(2013) 627

Revideret notat. Ændringer er markeret med fed og kursiv.

1. Resumé

Kommissionen har den 11. september 2013 fremlagt forslag til forordning med henblik på at realisere et indre marked for elektronisk kommunikation. Med forslaget ønsker Kommissionen at tilpasse reguleringen af teletjenester, således at det bliver lettere for teleudbydere at udbyde tjenester på paneuropæisk plan. Kommissionen anslår, at det uudnyttede potentiale i det indre marked for elektronisk kommunikation er på 0,9 pct. af Europas samlede BNP svarende til ca. 820 mia. kr. (110 mia. euro). Forslaget bygger videre på de vigtigste direktiver fra 2002 om udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester. Med nærværende forslag lægger Kommissionen op til:

- at borgere og virksomheder skal kunne tilgå elektroniske kommunikationstjenester, uanset hvor i EU disse bliver udbudt, uden restriktioner på tværs af grænser eller urimelige ekstraomkostninger.*
- at udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester kan drive og udbyde dem, uanset hvor i EU de er etableret, og uanset hvor i EU kunderne befinder sig.*
- at indføre en fælles EU-tilladelse for udbydere af elektronisk kommunikation, en række tiltag, der skal gøre det lettere for udbydere af trådløs bredbåndskommunikation at planlægge langsigtet og investere på tværs af medlemsstaterne samt gøre det lettere for udbydere af elektronisk kommunikation at udbyde de samme produkter på tværs af EU.*
- at harmonisere slutbrugeres rettigheder, herunder at indføre fælleseuropæiske regler for netneutralitet og tiltag, der skal hjælpe til at nedbringe roamingpriserne yderligere.*
- at gøre det lettere for forbrugere at skifte udbyder*
- at skabe en højere grad af stabilitet i sammenslutningen af uafhængige europæiske telemyndigheder (BEREC) og give sammenslutningen bedre mulighed for at spille en mere strategisk rolle ved at foreslå, at BEREC skal have en professionel formand med et mandat på tre år.*

Forslaget vurderes at have lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Forslaget forventes på dagsordenen for Rådsmødet (telekommunikation) den 6. juni 2014 til politisk drøftelse.

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM(2013) 627 af 11. september 2013 fremlagt forslag til forordning med henblik på at realisere et indre marked for elektronisk kommunikation. Forslaget er oversendt til Rådet den 12. september 2013 i dansk sprogversion.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 114 og skal behandles af Rådet og Europa-Parlamentet i fællesskab efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Med lanceringen af EU's strategi for informations- og kommunikationsteknologi (IKT), ”Europas Digitale Dagsorden”, der er et af flagskibsinitiativerne i Europa 2020, anerkendte EU behovet for IKT og netadgang som et uundværligt grundlag for udviklingen af det europæiske samfund og økonomi. På mødet i Det Europæiske Råd den 14.-15. marts 2013 blev Kommissionen desuden opfordret til at komme med konkrete foranstaltninger, der kan bidrage til etableringen et indre marked for informations- og kommunikationsteknologi så tidligt som muligt.

Forslaget bygger videre på de vigtigste direktiver fra 2002 om udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, som blev ændret i 2009.

Forslaget om et indre marked for elektronisk kommunikation skal desuden ses i sammenhæng med forslaget til forordning om reduktion af omkostningerne ved udrulning af højhastighedsbredbånd i hele EU (KOM(2013) 147) og Kommissionens henstilling om sammenhængende forpligtelser vedrørende ikke-diskriminering og metoder til beregning af omkostninger for at fremme konkurrencen og forbedre investeringsmiljøet for bredbånd. Forslaget og henstillingen skal bidrage til at skabe øgede investeringer i Europas digitale infrastruktur.

3. Formål og indhold

Det generelle formål med forslaget er at arbejde hen imod et indre marked for elektronisk kommunikation, hvor:

- borgere og virksomheder kan tilgå elektroniske kommunikationstjenester, uanset hvor i EU disse bliver udbudt, uden restriktioner på tværs af grænser eller urimelige ekstraomkostninger.
- udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester kan drive og udbyde dem, uanset hvor i EU de er etableret, og uanset hvor i EU kunderne befinder sig.

Formålet er desuden at forløse noget af det betydelige økonomiske potentiale, som realiseringen af et indre marked for elektronisk kommunikation vil medføre. Kommissionen anslår, at det uudnyttede potentiale i det indre marked for elektronisk kommunikation er på 0,9 pct. af Europas samlede BNP svarende til ca. 820 mia. kr. (110 mia. euro).

Med forslaget ønsker Kommissionen at tilpasse reguleringen af teletjenester, således at det bliver lettere for teleudbydere at udbyde tjenester på paneuropæisk plan. I dag fremstår det europæiske marked for elektronisk kommunikation ifølge Kommissionen fragmenteret, og ingen operatør opererer i mere end

halvdelen af EU's 28 medlemsstater. Med henblik på at bringe realiseringen af et reelt indre marked for elektronisk kommunikation nærmere foreslår Kommissionen derfor følgende:

- indførelse af en fælles EU-tilladelse til at udbyde elektroniske kommunikationstjenester
- udbredelse af egentlige europæiske ressourcer, der skal give udbyderne mulighed for at udbyde de samme produkter på tværs af EU's medlemslande, herunder harmonisering af frekvensressourcer og europæiske virtuelle adgangsprodukter
- harmonisering af reglerne vedrørende slutbrugeres rettigheder, herunder
  - yderligere tilskyndelse til nedbringelse af roamingafgifterne internt i EU
  - indførelse af netneutralitetsregler på EU-niveau
  - obligatorisk information forud for kontraktindgåelse
  - øget gennemsigtighed og tiltag, der skal modvirke uventet høje regninger
  - udbredelse på EU-niveau af retten for forbrugere til at opsige deres kontrakt efter seks måneder med en måneds varsel
- lettere skift af udbydere
- adgang for Kommissionen til at gøre indsigelse over for reguleringsmæssige foranstaltninger, der pålægges et teleselskab, der opererer i mere end én medlemsstat
- ændring af reglerne for, hvornår et telemarked bør udpeges som egnet til sektorspecifik konkurrenceregulering
- ændring af reglerne for sammenslutningen af uafhængige europæiske telemyndigheder (BEREC), herunder oprettelse af en fuldtidsansat formand.

Fælles EU-tilladelse

Forslaget har til hensigt at gøre det simplere at være udbyder af tjenester inden for elektronisk kommunikation på tværs af EU's medlemsstater. I dag skal operatører, der ønsker at udbyde tjenester i flere medlemsstater, have tilladelse i hver enkelt medlemsstat. Forordningen indfører en fælles EU-tilladelse, der er baseret på et fælles anmeldelsessystem i den medlemsstat, hvor den europæiske udbyder af elektronisk kommunikation har sit hovedsæde ("hjemlandet").

Tilbagetrækning og/eller suspension af den fælles EU-tilladelse vil blive underlagt kontrol af tilsynsmyndigheden i den medlemsstat, hvor udbyderen har sit hovedsæde. Indehavere af en fælles EU-tilladelse er berettigede til lige behandling i lignende situationer i og på tværs af medlemsstater. Nye aktører og operatører med mindre grænseoverskridende aktivitet vil blive undtaget fra administrative gebyrer og bidrag til finansiering af forsyningspligten i andre medlemsstater end hjemlandet (i "værtmedlemsstater"). Indehavere af en fælles EU-tilladelse skal kunne udbyde tjenester i hele EU på grundlag af en mere konsekvent anvendelse af forskriftsmæssige forpligtelser. Den fælles EU-tilladelse skal reducere unødvendige administrative byrder og garantere europæiske udbydere mere ensartede rettigheder og forpligtelser, så de nemmere kan vokse og drive forretning i hele EU.

Europæiske ressourcer

Forslaget indeholder en række tiltag, der skal gøre det lettere for udbydere af trådløs bredbåndskommunikation at planlægge langsigtet og investere på tværs af medlemsstaterne. Tiltagene skal sikre mere forudsigelighed for disse udbydere i forhold til hvilke frekvensressourcer, der er til rådighed i EU's medlemsstater. Konkret lægger forslaget op til:

- at fastlægge fælles reguleringsprincipper, når der fastlægges vilkår for anvendelsen af frekvenser, som er harmoniseret til trådløs bredbåndskommunikation.
- at vedtage foranstaltninger til løsning af eventuelle grænsekoordineringsproblemer.
- at forenkle betingelserne for udrulning og udbud af adgang til trådløse adgangspunkter med lav effekt (Wi-Fi, små celler) for at fremme konkurrencen og mindske overbelastningen af nettet. Forslaget lægger i den forbindelse op til, at fjerne eventuelle unødige begrænsninger, der giver mulighed for, at private og offentlige myndigheder på deres lokaliteter kan dele adgangen til internettet i overensstemmelse med konkurrencereglerne og reglerne for offentlige indkøb.

For at sikre en sammenhængende gennemførelse i EU af tidspunktet for medlemsstaternes tildeling af tilladelser til at anvende frekvenser til trådløst bredbånd og en synkroniseret adgang til trådløse tjenester, lægger forslaget op til, at Kommissionen i medfør af artikel 12, stk. 2, kan vedtage gennemførelsesretsakter i henhold til undersøgelsesproceduren for at:

- a) opstille en fælles tidsplan, eller tidsplaner for enkelte medlemsstater, samt datoer for hvornår tilladelser til at anvende frekvenser til trådløst bredbånd i et harmoniseret frekvensbånd skal udstedes, og frekvenserne kan tages i brug.
- b) fastsætte minimumsvarighed for tilladelser til at anvende frekvenser i harmoniserede frekvensbånd.
- c) fastsætte en synkroniseret udløbs- eller fornyelsesdato for frekvenstilladelser uden fastsat varighed.
- d) fastsætte varighed for eksisterende tilladelser til at anvende frekvenser i harmoniserede frekvensbånd, der ikke bruges til trådløst bredbånd, eller en dato for, hvornår tilladelser uden fastsat varighed skal ændres, så det bliver muligt at udbyde trådløst bredbånd.

Kommissionen kan for at sikre, at de ovenfor beskrevne fælles tidsplaner overholdes, i medfør af artikel 12, stk. 6, vedtage gennemførelsesretsakter, som fastlægger format og procedurer for medlemsstaternes indsendelse til

Kommissionen af deres planer for tildeling af tilladelser og ibrugtagningen af frekvenserne. Gennemførelsesretsakterne skal vedtages i henhold til undersøgelsesproceduren. Hvis Kommissionen på den baggrund vurderer, at det er usandsynligt, at en medlemsstat kan overholde en tidsplan, kan Kommissionen vedtage en gennemførelsesretsakt om, at medlemsstaten skal tilpasse sine planer.

For at sikre en tilsvarende tidsmæssig synkronisering foreslås Kommissionen i medfør af artikel 12, stk. 3, at kunne vedtage gennemførelsesretsakter, der harmoniserer udløbs- eller fornyelsesdato for eksisterende tilladelser til trådløst bredbånd i harmoniserede frekvensbånd. Gennemførelsesretsakterne skal vedtages i henhold til undersøgelsesproceduren.

Forslaget lægger endvidere op til, at Kommissionen kan fremsætte et forslag til afgørelse om, at en national myndighed skal trække sit forslag til tildeling af fx tilladelser og fastsættelse af vilkår i tilladelser tilbage, hvis det vurderes at skabe hindringer for det indre marked eller er uforeneligt med EU-lovgivningen. Kommissionens afgørelse skal i medfør af artikel 13, stk. 7, vedtages ved en gennemførelsesretsakt i henhold til undersøgelsesproceduren.

Forslaget medfører tillige, at Kommissionen i medfør af artikel 15, stk. 2, ved en gennemførelsesretsakt kan specificere de tekniske kendetegn for design, udrulning og drift af trådløse adgangspunkter med lav sendestyrke, hvis overholdelse sikrer, at de ikke generer, når de bruges i forskellige lokale sammenhænge. Gennemførelsesretsakterne skal vedtages i henhold til undersøgelsesproceduren.

Medlemsstaterne samarbejder med hinanden om samordning af brugen af radiofrekvenser på tværs af grænser. I forlængelse heraf lægger forslaget op til, at Kommissionen i medfør af artikel 16, stk. 3, kan vedtage gennemførelsesforanstaltninger for at sikre, at samordnede resultater, der følger af medlemsstaternes samarbejde overholder kravene om en ligelig adgang til radiofrekvenser blandt de relevante medlemsstater, at enhver praktisk uoverensstemmelse mellem forskellige samordnede resultater mellem forskellige medlemsstater løses, eller samordnede løsninger i henhold til EU-retten håndhæves. Gennemførelsesretsakterne skal vedtages i henhold til undersøgelsesproceduren.

Forslaget lægger op til harmoniseret virtuel engrosadgang til bredbånd og adgang til konnektivitetsprodukter med en sikret kvalitet. Harmoniserede virtuelle bredbånds-adgangsprodukter er produkter, som giver udbydere af bredbåndstjenester adgang til andre udbyderes bredbåndsinfrastruktur på tværs af EU. En harmonisering af virtuel adgang til bredbånd og adgang til konnektivitetsprodukter med en sikret kvalitet skal lette adgangen til markedet og udbuddet af grænseoverskridende tjenester både for slutbrugerne og virksomhederne samt bidrage til at sætte skub i konkurrencen og investeringerne. I dag defineres virtuel adgang til bredbåndinfrastruktur på

en række forskellige måder i EU – *en del lande stiller ikke krav om, at der skal gives adgang til sådanne virtuelle adgang produkter* – og der stilles i dag ikke krav om, at teleudbydere skal give andre udbydere adgang til konnektivtetsprodukter med en sikret kvalitet. Forslaget lægger op til at harmonisere virtuel adgang til bredbåndsinfrastruktur med det formål at give mulighed for at udbyde grænseoverskridende tjenester ved:

- at definere fælles egenskaber ved EU-harmoniserede virtuelle bredbåndsadgangsprodukter, som teleselskaber med en stærk markedsposition kan pålægges at tilbyde andre teleselskaber.
- at kræve af de nationale tilsynsmyndigheder, at der tages højde for indførelsen af sådanne harmoniserede adgang produkter, når der gennemføres regulerende foranstaltninger med henblik på at løse konkurrenceproblemer. Der skal dog tages behørigt hensyn til konkurrencen og investeringerne på infrastrukturområdet og overordnede krav om proportionalitet.
- at give udbydere af elektronisk kommunikation ret til på rimelige vilkår at udbyde og tilgå harmoniserede konnektivtetsprodukter med sikkerhed for servicekvalitet for at fremme nye former for onlinetjenester.

Forslaget indeholder også en bestemmelse, der fastlægger, hvilke forhold de nationale tilsynsmyndigheder skal tage i betragtning ved afgørelse af, om en udbyder med stærk markedspositions engrosprodukter, der giver adgang til næste generation af accesnet, skal underlægges priskontrol.

Forslaget lægger op til, at Kommissionen i lyset af den markedsmæssige og teknologiske udvikling får beføjelser til at vedtage delegerede retsakter med henblik på, at tilpasse bilag I og II. Bilag I omhandler minimumsparametre for tilbud af europæiske virtuelle bredbåndsadgangsprodukter. Bilag II omhandler minimumsparametre for europæiske konnektivtetsprodukter med en sikret servicekvalitet.

Forslaget lægger desuden op til, at Kommissionen i medfør af artikel 20, stk. 1, inden 1. januar 2016 skal vedtage gennemførelsesretsakter, der fastsætter ensartede tekniske og metodologiske regler for gennemførelse af et europæisk virtuelt bredbåndsadgangsprodukt. Forslaget lægger endvidere op til, at Kommissionen i medfør af artikel 20, stk. 2, skal kunne vedtage gennemførelsesretsakter, der fastsætter ensartede tekniske og metodologiske regler for gennemførelsen af et eller flere europæiske adgang produkter. For begge typer af vedtagelse gælder, at det skal ske i henhold til undersøgelsesproceduren.

Harmonisering af slutbrugers rettigheder, herunder forbrugerrettigheder

Forslaget regulerer slutbrugeres rettigheder, hvilket omfatter både forbrugere og andre slutbrugere end forbrugere (fx erhvervsdrivende). Der gives i

forordningen adgang til at aftale sig ud af slutbrugernes rettigheder efter forordningen, hvilket dog kun gælder andre slutbrugere end forbrugere.

Reglerne vedrørende slutbrugernes rettigheder er ikke ens i EU's medlemsstater. Kommissionen vurderer, at denne variation af reglerne er dyr for udbydere, uhensigtsmæssig for slutbrugere, og i sidste ende hindrer udbuddet af grænseoverskridende tjenester og påvirker viljen til at købe dem negativt. Forslaget lægger på den baggrund op til at harmonisere slutbrugernes rettigheder på tværs af EU.

I forhold til **roaming** indeholder forslaget primært to ændringer til den nuværende roamingregulering. For det første introducerer forslaget konceptet ”roamingaftaler”, der betyder, at mobilnetoperatører, som frivilligt deltager i en roamingaftale, skal tilbyde regulerede roamingtjenester i EU til samme priser, som de tilbyder tjenesterne i deres respektive hjemlande. Til gengæld for de lavere roamingpriser behøver operatørerne i en roamingaftale ikke at overholde Roaming III-forordningens bestemmelser om særskilt salg af regulerede detailroamingtjenester. For det andet lægger forslaget op til, at detailprisen for at modtage taleopkald fjernes pr. 1. juli 2014, så det bliver gratis at modtage et opkald på samme måde, som det i dag er gratis at modtage en sms.

I forhold til ikke-roamingrelaterede opkald og SMS fra hjemlandet til andre EU-lande lægger forslaget op til at indføre lofter for de takster, som udbydere af elektronisk kommunikation må tage for opkald og SMS til andre EU-lande, med mindre en højere takst kan begrundes objektivt. For opkald foretaget fra fastnet lægges der op til, at taksterne ikke må overstige taksterne for indenlandsopkald. For opkald og SMS-kommunikation foretaget fra en mobiltelefon lægges der op til, at taksterne ikke må overstige de lofter, som er fastsat i den nuværende roamingforordning.

I forhold til **netneutralitet** lægger forslaget op til at introducere egentlige fælleseuropæiske regler. Forslaget vil forpligte udbydere af internetadgangstjenester til at tilbyde slutbrugere uhindret adgang til alle former for information, indhold, applikationer eller tjenester efter eget valg. Forslaget lægger desuden op til at regulere udbydernes anvendelse af trafikstyringsforanstaltninger med det formål at sikre, at den generelle adgang til internettet respekteres. Der indføres således et forbud mod at blokere, bremse, nedgradere eller diskriminere specifikt indhold, applikationer eller tjenester, undtaget i nærmere afgrænsede og særlige tilfælde. Forslaget lægger endvidere op til, at slutbrugere skal kunne indgå aftaler med udbydere om levering af specialtjenester med en forbedret tjenestekvalitet. Udbud af specialtjenester må ikke gentaget og vedvarende medføre en generel forringelse af kvaliteten af internetadgangstjenesterne. Forslaget lægger endvidere op til, at de nationale tilsynsmyndigheder skal føre et effektivt og aktivt tilsyn med overholdelse af bestemmelserne om netneutralitet.

Forslaget lægger op til, at Kommissionen kan vedtage gennemførelsesretsakter, der fastlægger ensartede betingelser for gennemførelsen af nationale tilsynsmyndigheders krav i medfør af artikel 24, stk. 3, der omhandler beskyttelse af internetadgangstjenesters kvalitet. Vedtagelsen skal ske i henhold til undersøgelsesproceduren.

Forslaget lægger desuden op til, at Kommissionen i medfør af artikel 25, stk. 2, skal kunne vedtage gennemførelsesretsakter, der fastlægger metoder for måling af internetadgangstjenesters hastighed, tjenestekvalitetsparametre og metoder til at måle dem, og indhold, form og art oplysninger, der skal offentliggøres, herunder mulige kvalitetscertificeringsordninger. Vedtagelsen skal ske i henhold til undersøgelsesproceduren.

Endelig lægger forslaget op til at sikre:

- obligatorisk information forud for kontraktindgåelse og ved kontraktindgåelse,
- øget gennemsigtighed og faciliteter, der skal sikre imod overraskende høje regninger,
- retten til at opsiges kontrakten efter seks måneder med en måneds varsel uden omkostninger (eksklusive restværdien af subsidieret udstyr eller andre reklamefremstød) For andre slutbrugere end forbrugere kan bindingsperioden forlænges ved en aftale.
- Regler om adgang til udenretlig tvistbilæggelse.

Forslaget lægger op til, at Kommissionen skal kunne vedtage gennemførelsesretsakter, der fastlægger detaljerne for de informationskrav om internetadgangstjenester, der fremgår af stk. 2 i artikel 26.

Lettere skift af udbydere

Forslaget lægger op til at gøre det lettere at skifte udbydere med henblik på at fremme markedsadgang og konkurrence mellem udbydere af elektronisk kommunikation og gøre det lettere for slutbrugerne at vælge den udbydere, der bedst opfylder deres specifikke behov. Der opstilles harmoniserede principper for overdragelses- og nummerporteringsprocedurer, såsom omkostningsbaserede priser, en proces der styres af den modtagende udbydere, og automatisk opsigelse af kontrakten med den overdragende udbydere. Forslaget lægger op til at give slutbrugerne ret til ved skift af internetudbydere at få videresendt e-mails, der knytter sig til en e-mailtjeneste stillet til rådighed af den overdragende internetudbydere.

Ændring af reglerne for sammenslutningen af uafhængige europæiske telemyndigheder (BEREC)

For at skabe en højere grad af stabilitet i BEREC og give sammenslutningen bedre mulighed for at spille en mere strategisk rolle lægger forslaget op til, at BEREC skal have en professionel formand med et mandat på tre år.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet *vedtog på plenarforsamlingen den 3. april 2014 en førstelæsningsholdning til forslaget.*

Europa-Parlamentet ønsker at simplificere bestemmelserne om en fælles EU-tilladelse for udbydere af elektronisk kommunikation. I stedet for Kommissionens model med et "værtsland" og "hjemland" ønsker Europa-Parlamentet en række mindre ændringer til det eksisterende direktiv om autorisationer. Europa-Parlamentet ønsker, at det skal være op til medlemsstaterne at vurdere, hvorvidt der er grundlag for en notifikation. Europa-Parlamentet ønsker, at notifikationer skal ske til BEREC ved fremsendelse af en harmoniseret formular.

I forhold til bestemmelserne om forbrugerrettigheder ønsker Europa-Parlamentet at ændre lovgivningsinstrument, således at bestemmelserne i stedet gennemføres som ændringer til direktivet om forsyningspligt og brugerrettigheder i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og -tjenester. Denne minimumsharmonisering vil give mulighed for at fastholde nationale regler med et højt beskyttelsesniveau.

I forhold til roaming ønsker Europa-Parlamentet at fjerne Kommissionens forslag om indførelse af roamingaftaler. I stedet ønsker Europa-Parlamentet at afskaffe roamingafgifter inden for EU fra 15. december 2015 og erstatte det med en såkaldt "roam-like-at-home model" (RLAH), samtidig med at der indføres en "fair use-grænse". Under denne model skal taleopkald, sms og brug af data koste det samme, uanset om man opholder sig i et andet EU-land eller hjemme. Europa-Parlamentet foreslår endvidere, at Kommissionen skal undersøge behovet for at sænke engrosprislofterne samt behovet for andre tiltag, der er nødvendige for at adressere eventuelle problemer på engrosmarkedet som følge af indførelse af RLAH.

Europa-Parlamentet ønsker en række ændringer til Kommissionens bestemmelser om netneutralitet. Europa-Parlamentet fremhæver desuden den generelle informationsforpligtelse for udbydere om trafikstyring, og BEREC skal kunne fastsætte retningslinjer om blandt andet anvendelsen af trafikstyring og tilsynsmyndighedernes tilsyn med overholdelse af reglerne. Europa-Parlamentet ønsker desuden, at princippet om netneutralitet står tydeligere samt at indsnævre, hvad der kan kategoriseres som en specialtjeneste.

I forhold til bestemmelserne om frekvenser støtter Europa-Parlamentet i store træk Kommissionens forslag, men ønsker også at der ved anvendelsen af bestemmelserne skal indgå hensyn til kulturel mangfoldighed og medie-

pluralisme. Europa-Parlamentet ønsker desuden, at tilladelser på området skal have en minimumsvarighed på 25 år, samt at manglende anvendelse og hamstring af tilladelser modvirkes.

Europa-Parlamentet ønsker, at bestemmelserne om harmoniseret virtuel adgang til bredbånd og adgang til konnektivitetsprodukter med en sikret kvalitet udgår. I stedet ønsker Europa-Parlamentet, at de nationale tilsynsmyndigheder skal vurdere, om det vil være forholdsmæssigt at pålægge udbydere, der har en stærk markedsposition i relation til udbud af engrosprodukter vedrørende højkvalitets elektroniske kommunikationstjenester, at offentligøre et standardtilbud for sådanne produkter, der følger fælles retningslinjer udarbejdet af BEREC.

I forhold til bestemmelserne om BEREC ønsker Europa-Parlamentet, at Kommissionens forslag om indførelsen af en professionel BEREC-formand med et mandat på tre år udgår. I stedet ønsker Europa-Parlamentet at tilføje en række yderligere opgaver til listen over tilsynsmyndighedernes obligatoriske kompetenceområder samt at udvide bestemmelserne om myndighedernes budget og personale med henblik på at understøtte deres uafhængighed.

5. Nærhedsprincippet

Det er Kommissionens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Kommissionen fremhæver i den forbindelse, at de eksisterende rammebestemmelser ikke fuldt ud har kunnet opfylde målet om etablering af et indre marked for elektronisk kommunikation. Selv om de eksisterende nationale regler kan forenes med gældende EU-lovgivning, skaber forskellene ikke desto mindre hindringer for drift og køb af grænseoverskridende tjenester. Den frihed til at udbyde elektronisk kommunikation, der garanteres i EU-lovgivningen begrænses således. Dette har direkte indvirkning på det indre marked. Ifølge Kommissionen har medlemsstaterne hverken kompetence eller incitament til at ændre det aktuelle lovgivningsmæssige landskab.

Kommissionen er af den overbevisning, at der er brug for foranstaltninger på EU-plan til at håndtere de underliggende årsager til problemet. Indførelsen af én fælles EU-tilladelse skal modvirke den nuværende fragmentering, som er resultatet af den nationale dimension af de generelle tilladelsessystemer. En fælles EU-tilladelsesordning sammen med hjemlandskontrollen af tilbagetrækningen og/eller suspensionen af sådanne tilladelser vil fremme registreringen af EU-operatørerne og samordningen af de fleste alvorlige håndhævelsesforanstaltninger, der gælder for dem. Forslaget garanterer en større grad af lovgivningsmæssig ensartethed og forudsigelighed for sådanne virksomheder ved at give Kommissionen beføjelse til at kræve, at nationale tilsynsmyndigheder trækker foreslåede afhjælpende foranstaltninger, der ville være uforenelige med EU-lovgivningen, tilbage. Forslaget skal sikre langt større konvergens i de regulerede betingelser for adgang til faste og trådløse ressourcer, hvilket fremmer udbuddet af tværeuropæiske tjenester. Den fuldkomne har-

monisering af slutbrugernes rettigheder skal sikre, at slutbrugere og udbydere i hele EU har de samme rettigheder og forpligtelser, særligt muligheden for at markedsføre og købe tjenester på tværs af grænser på samme betingelser.

Kommissionen vurderer, at nærhedsprincippet respekteres, idet EU kun griber ind i det omfang, det er nødvendigt for at afskaffe bestemte hindringer for det indre marked.

Regeringen er på det foreliggende grundlag enig i Kommissions vurdering og finder således, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Forslaget vil berøre følgende danske regler:

Lov nr. 169 af 3. marts 2011 om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (Teleloven) med senere ændringer:

- fsva. regulering af samtrafik og netadgang mellem udbydere af elektronisk kommunikation, herunder den danske telemyndigheds adgang til at gennemføre markedsundersøgelser og pålægge udbydere med stærk markedsposition forpligtelser for at imødegå konstaterede konkurrenceproblemer.
- Erhvervsstyrelsen har hjemmel (§ 4, stk. 7) til at fastsætte regler med henblik på at pålægge udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester at sikre slutbrugere adgang til information og videreformidling af information og mulighed for at benytte applikationer og tjenester efter eget valg.
- fsva. slutbrugeres ret til portering af abonnentnumre (§§ 26-28) i overensstemmelse med direktiv 2002/22/EF og 2009/136/EF om forsyningspligt og brugerrettigheder. Den nærmere udmøntning og praktiske gennemførelse af portering sker i henhold til en brancheaftale uden yderligere in-volvering af den nationale myndighed.
- fsva. roaming (samt bekendtgørelse nr. 390 af 21. april 2011 vedrørende roaming) fastlægger, at den danske telemyndighed fører tilsyn med og træffer afgørelser om udbydere af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenesters overholdelse af bestemmelser i Det Europæiske Fællesskabs forordninger om roaming på offentlige mobiltelefonnet i Fællesskabet.

Bekendtgørelse nr. 385 af 27. april 2011 om priskontrolmetoder regulerer, hvilke priskontrolmetoder den danske telemyndigheds fastsættelse af krav til

prissætningen skal tage udgangspunkt i, når sådanne krav stilles til udbydere med stærk markedsposition.

Bekendtgørelse nr. 988 af 28. juni 2006 om udbydere af elektroniske kommunikationsnets og elektroniske kommunikationstjenesters registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik (logningsbekendtgørelsen)

Lov nr. 475 af 12. juni 2009 om radiofrekvenser, som ændret ved lov nr. 1231 af 18. december 2012 om ændring af forskellige lovbestemmelser om obligatorisk digital kommunikation m.v. indeholder bl.a. bestemmelser om den politiske ramme for administrationen af frekvenser og tildeling af frekvenser fx gennem afholdelse af auktioner.

Bekendtgørelse nr. 402 af 3. maj 2012 om det frekvenspolitiske rammandat indeholder de overordnede målsætninger, generelle principper og specifikke strategier for Erhvervsstyrelsens frekvensadministration samt angivelse af, hvilke væsentlige samfundsmæssige hensyn der i tilfælde af knaphed på frekvenser fører til, at erhvervs- og vækstministeren træffer beslutning om metode for tildeling af frekvenser.

Bekendtgørelse nr. 1197 af 14. december 2012, som ændret ved bekendtgørelse nr. 999 af 15. oktober 2012, om tilladelser til at anvende radiofrekvenser, som bl.a. regulerer varighed og fornyelse af tilladelser til at anvende frekvenser.

Bekendtgørelse nr. 1129 af 1. december 2009 om overdragelse og tilbagelevering af visse tilladelser til at anvende radiofrekvenser, som regulerer muligheden for at overdrage eller tilbagelevere dele af en frekvenstilladelse, som er udstedt efter auktion eller offentligt udbud.

Forbruger- og slutbrugerrettigheder er reguleret i Udbudsbekendtgørelsen, jf. bekendtgørelse nr. 715 af 23. juni 2011 om udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Kommissionen har fremsat forslag til en forordning, der ikke skal implementeres, men vil gælde umiddelbart i medlemsstaterne. Da forordningen medfører ændringer af en række af de gældende teledirektiver, kan det dog tilsvarende blive nødvendigt at ændre den danske telelovgivning og/eller bekendtgørelser udstedt i medfør heraf.

Indførelsen af en fælles EU-tilladelse er således en nyskabelse i forhold til gældende ret, som vil kunne medføre lovgivningsmæssige konsekvenser i forhold til en notifikationsordning.

Bestemmelserne vedrørende harmonisering af forbrugerrettighederne vurderes i et vist omfang at indeholde nye elementer, som vil få lovgivningsmæssige konsekvenser. Det er eksempelvis nyt, at der stilles krav til udbyderne om generelt at offentliggøre bestemte oplysninger, således at forbrugerne gøres bekendt med dem inden kontraktindgåelse.

Reglerne om slutbrugeres ret til portering af abonnentnumre vurderes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser, men forslaget om ret til videresendelse af e-mails vil have sådanne konsekvenser, idet der indføres nye krav til alle internetudbydere, der stiller e-mailtjenester til rådighed for slutbrugere. Derudover har forslaget betydning for reguleringen af domænenavne, da en e-mailadresse blandt andet består af et domænenavn, der er registreret af internetudbyderen (registranten).

Bestemmelserne om netneutralitet vurderes at medføre behov for at ændre den gældende bestemmelse om netneutralitet i teleloven. Forslaget kan endvidere få indflydelse på, hvem der anses som omfattet af udbyderbegrebet i telelovgivningen og dermed eventuelle forpligtelser til registrering og opbevaring af oplysninger om teletrafik. Også dette kan således medføre ændringer i teleloven.

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget vurderes at kunne få visse statsfinansielle konsekvenser. Eksempelvis kan en harmonisering af tidspunkterne, for hvornår frekvenser gøres tilgængelige for udbyderne, føre til lavere auktionsprovenuier i de enkelte medlemslande. Øget tidsmæssigt sammenfaldende afhændelse af frekvenser fx ved auktioner kan muligvis have negativ betydning for de investeringer, som tilladelsesindehaverne efterfølgende er i stand til at foretage i udrulning af net og udvikling af tjenester.

En vedtagelse af bestemmelserne om netneutralitet vurderes at kunne have visse statsfinansielle konsekvenser i forbindelse med den mere aktive tilsynsrolle, der med forslaget umiddelbart pålægges de nationale tilsynsmyndigheder.

Forslaget skærper medlemsstaternes nuværende pligt til at sikre slutbrugernes adgang til uafhængige evalueringsværktøjer. Således indføres pligt til at etablere en certificeringsordning for interaktive sammenligningssider. Hvis der ikke er adgang til interaktive sammenligningssider gratis eller til en rimelig pris, har medlemsstaterne pligt til at sørge for, at slutbrugere har adgang til sådanne. Etablering af en certificeringsordning samt eventuelt en pligt til stille en interaktiv prissammenligningsside til rådighed, vurderes at kunne have visse statsfinansielle konsekvenser.

En vedtagelse af bestemmelserne omkring udenretlig tvistbilæggelse vurderes ligeledes at kunne have visse statsfinansielle konsekvenser. I det omfang Teleankenævnet, der i dag varetager tvister i nationale forbrugerkontrakter, ikke påtager sig tvistbilæggelse i forhold til de grænseoverskridende kontrakter, ***vil klageadgang skulle sikres på anden vis.***

Samlet set vurderes det dermed, at forslaget vil medføre visse statsfinansielle konsekvenser. Udgifterne afholdes inden for egne rammer.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Forslaget vurderes samlet set at ville kunne få positive konsekvenser for samfundsøkonomien i Danmark og EU, *idet understøttelse af et indre marked for elektronisk kommunikation overordnet vil gavne konkurrence og vækst*. Således forventes det eksempelvis, at den øgede samordning af frekvenstildelingen i EU vil give forbrugere og virksomheder bedre adgang til fx 4G-mobiltelefoni og trådløst bredbånd på europæisk plan. Kommissionens mulighed for at harmonisere tidsplanerne for frekvenstildelingen kan dog for nogle medlemsstater potentielt komme til at betyde, at frekvenserne bliver stillet senere til rådighed, end det ellers ville være tilfældet.

Det vurderes, at forslaget kan føre til, at der sker en koncentration af telemarkedet på færre, større udbydere, hvilket kan medføre stordriftsfordele for udbyderne af elektronisk kommunikation. Det vurderes dog, at koncentration ikke i sig selv vil føre til øget innovation og styrket konkurrence på telemarkedet med lavere priser til gavn for forbrugere og virksomheder i Danmark eller EU til følge, som Kommissionen angiver.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Kommissionens forslag vil medføre administrative konsekvenser i forbindelse med harmoniseringen af reglerne vedrørende forbrugerbeskyttelse, særligt i forhold til ændringer i oplysningsforpligtelsen over for forbrugeren. Byrderne vurderes dog at være af begrænset omfang.

Forslaget vurderes også at indeholde en række administrative lettelser for erhvervslivet, herunder bestemmelsen om en fælles EU-tilladelse. Denne bestemmelse vurderes at lette de administrative byrder, idet udbyderne alene skal opfylde reglerne om autorisation i én medlemsstat.

10. Høring

Forslaget har været sendt i høring i EU-specialudvalget for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål med frist den 24. september 2013.

Dansk Energi støtter overordnet Kommissionens ønske om at fremme udviklingen af markedet for elektronisk kommunikation. Dansk Energi støtter samtidig Kommissionens hensigt med at give markedsaktørerne nogle klare og forudsigelige rammer, som fremmer investeringer i højhastighedsnetværk. Dansk Energi deler imidlertid den bekymring, som sammenslutningen af de uafhængige europæiske regulatorer (BEREC) giver udtryk for. Bekymringen vedrører blandt andet det forhold, at processen for Kommissionens tiltag har været forhastet, samt at der med valget af instrumenter fra Kommissionen

(forordninger i stedet for direktiver) lægges op til et skifte i, hvorledes der føres tele-/bredbåndspolitik i Europa. Dansk Energi støtter heller ikke Kommissionens tanker om at skabe én fælleseuropæisk regulator.

Dansk Energi opfordrer Kommissionen til at tilføje bestemmelser vedrørende markedsføringen af bredbåndshastigheder i de enkelte medlemsstater og henviser i den forbindelse til aftalen om de reviderede retningslinjer for markedsføring af bredbåndsforbindelser, som trådte i kraft den 1. marts 2013 i Danmark. Dansk Energi opfordrer samtidig Kommissionen til at se nærmere på en egentlig varedeklaration af bredbåndshastigheder (mærkningsordning), som det blandt andet kendes ved energimærkning af hårde hvidevarer.

Dansk Energi støtter Kommissionens arbejde med at sikre et fortsat åbent og innovativt internet, og at forslaget giver en vid grad af mulighed for aftalefrihed for brugerne og bredbåndsudbydere imellem. Dansk Energi påpeger, at netneutralitet blandt andet kan vedrøre begrænsninger i båndbredde, diskrimination af indhold og over-the-top levering af tjenester. Dansk Energi anfører, at ved begrænsninger i båndbredde kan prioritering af trafik være nødvendigt for at opretholde driften af et givent netværk. Dansk Energi anfører endvidere, at ved diskrimination af indhold eller tjenester er der en særlig udfordring i forhold til at sikre et åbent internet, hvor innovationen online får de bedst mulige vilkår.

Dansk Energi er ikke tilhænger af lovgivningen inden for netneutralitet, men er klar over, at der må forventes politisk pres for eventuelle lovfæstede regler på området for netneutralitet. Dansk Energi gør opmærksom på, at der i dansk regi er nedsat et netneutralitetsforum, hvor der er bred repræsentation med interessenter for både bredbånds- og indholdsudbydere, myndigheder og brugere. I Netneutralitetsforum kan eventuelle sager med berøring i forhold til netneutralitet bringes op. Dansk Energi anser et stigende samarbejde mellem innovative OTT ("Over the top") indholds- og tjenesteudviklere og bredbåndsudbydere/netejere som vejen frem.

Dansk Energi er enig med Kommissionen om, at der er brug for en mere forudsigelig, stabil og balanceret regulering af engrospriser for adgang til det gamle kobbernet, så der skabes bedre forudsætninger og større incitament til langsigtede investeringer i næste generations accessnet - NGA.

Dansk Metal bemærker, at telebranchen i Europa står over for store muligheder, men også store udfordringer. Mulighederne består i, at en løbende udvikling af de teletekniske løsninger er en forudsætning for den øgede anvendelse af IKT i Europa. Udfordringerne består i at få de rigtige rammevilkår og indtjeningsmuligheder for, at virksomhederne kan investere i morgendagens teknologi. Dansk Metal noterer sig med en vis bekymring, at det fremsendte forslag i meget høj grad fokuserer på yderligere liberalisering af EU's indre marked for elektronisk kommunikation, og at efterspørgslen er steget, mens branchens samlede indtjening er faldet. Ifølge Dansk Metal giver det sig udslag i faldende investeringer i ny teknologi. I stedet for deregulering ønsker Dansk

Metal reguleringstiltag, der kan sikre en fornuftig ”return of investment” (ROI).

Dansk Metal finder det bekymrende, at medarbejderforhold ikke indgår i Kommissionens forslag, idet Dansk Metal bemærker, at sikringen af en god teleinfrastruktur også fremadrettet er afhængig af, at den nødvendige udbygning kan foretages af kvalificerede medarbejdere. Dansk Metal frygter, at Kommissionens forslag vil komme til at gå ud over investeringerne i ny teknologi, men samtidig også vil betyde flere afskedigelsesrunder, øget lønpres og ulig konkurrence over for de virksomheder, der ønsker fortsat at være en attraktiv virksomhed at være ansat i.

DR mener, at forslaget lægger op til, at Kommissionen fremover vil kunne træffe beslutning om, hvornår en eventuel overdragelse af frekvensressourcer fra digitalt tv til mobilt bredbånd – herunder den eventuelle overdragelse af 700 MHz båndet – vil skulle finde sted. DR udtrykker bekymring for, at en centralisering af kompetencen til at fastlægge tidspunktet for en eventuel overdragelse af eksisterende tv-frekvenser kan underminere mulighederne for at tage hensyn til nationale forhold i beslutningen om frekvensanvendelsen.

DR anser sikringen af netneutralitet for at være en afgørende forudsætning for at danske borgere i et fremtidigt mediebillede kan have fri og åben adgang til DRs public service-indhold. DR finder det derfor væsentligt, at forslagens målsætning om at sikre det åbne internet og netneutralitet fastholdes.

DR er i tvivl om den nuværende formulering af forslagens bestemmelser er tilstrækkeligt præcise til at sikre netneutralitet i Europa.

DI ITEK bemærker, at telekommunikationssektoren er vigtig for den digitale økonomi, eftersom alle sektorer i stigende grad er afhængige af såvel bredbånds- som mobilforbindelser. DI ITEK har sympati med hensigten om at udvide gevinsterne fra det indre marked til telesektoren. DI ITEK anfører, at det indre marked har skabt vækst, investeringer og innovation over hele Europa, og at et indre telemarked må have samme mål, men at det ikke er alle de foreslåede tiltag, der har dette fokus. DI ITEK vurderer, at der er risiko for, at flere af de foreslåede tiltag vil skabe stor usikkerhed i telesektoren til skade for investeringslysten. DI ITEK beklager, at Kommissionens forslag ikke er resultatet af en tilbundsående dialog med branche og regulatoriske myndigheder.

Det er endvidere DI ITEK's synspunkt, at roamingafgifterne bør sættes ned med henblik på at fremme mobilitet, og videndeling i samfundet. DI ITEK mener dog ikke, at roamingafgifterne bør afskaffes, da de afspejler reelle omkostninger for teleselskaberne. DI ITEK anfører, at det med Kommissionens forslag vil blive muligt at købe et sim-kort med tilhørende abonnement det billigste sted i Europa og så anvende telefonen i hele EU til samme takst, og at der derfor vil være meget lille – om noget – incitament til at investere i udbygningen af telenettene. DI ITEK opfordrer til, at Kommissionen i stedet også efter 2016 anvender roaminglofterne til at sænke priserne.

DI ITEK hilser det velkommen, at Kommissionen med sit udspil tager hul på netneutralitetsdiskussionen. DI ITEK's synspunkt er, at der skal være plads til at teleselskaberne holder den digitale motorvej fri for trafikpropper, men dette skal ske med størst mulig respekt for innovationen og for udviklingen af nye tjenester. DI ITEK bemærker, at det er udmærket, at der i Kommissionens forslag lægges op til, at teleselskaberne får mulighed for at tilbyde "specialtjenester" med garanteret servicekvalitet. Til gengæld mener DI ITEK, at det er meningsløst, at forslaget nævner, at sådanne tilbud ikke må påvirke den internethastighed, som andre kunder har fået tilbudt, idet der kun er en begrænset båndbredde til rådighed.

Ifølge DI ITEK lægger forslaget op til et opgør med den konkurrencebaserede tilgang til det europæiske telemarked og til at fremme konsolideringer, hvilket henholdsvis forundrer og bekymrer DI ITEK.

DI ITEK finder ikke, at der er i dag er et tilladelsesmæssigt problem for teleselskaber med hensyn til at etablere sig på det danske telemarked, og mener derfor, at forslaget risikerer at skabe usikkerhed uden at løse et konkret problem.

DI ITEK finder det positivt, at Kommissionen vil have længere bindingsperioder (12-24 måneder) og vurderer, at det vil sikre større forudsigelighed hos selskaberne og kan medføre større investeringslyst. Endelig bemærker DI ITEK, at det forekommer udmærket med øget samarbejde og koordinering på frekvensområdet.

Forbrugerrådet finder, at forslaget er et ambitiøst forsøg på at rette op på nogle af de mangler, der plager det indre marked for telekommunikation. Eksempelvis er det ved international roaming fortsat ti gange dyrere for en dansk forbruger at benytte sin telefon i et andet EU-land end at benytte den i Danmark. Forbrugerrådet finder desuden, at der stadig udestår en nærmere konsekvensvurdering af flere af forslagets punkter.

Forbrugerrådet kan på den ene side tilslutte sig forslagets ambitioner om at accelerere bevægelsen hen imod ens priser for opkald i hele EU og anfører, at der ikke er objektive omkostningsbegrundelser for de prisforskelle, der kan konstateres i dag, og at de hidtil anvendte metoder medfører kun en langsom tilnærmelse. Forbrugerrådet bemærker på den anden side, at de fordele, som Kommissionen forslår at tildele selskaber, der indgår i en roaming "alliance" er af en sådan karakter, at det vil tilskynde til etableringen af et indre marked for mobilkommunikation i Europa med få store aktører og begrænset konkurrencedynamik. Samlet finder Forbrugerrådet derfor denne del af forslaget for stærkt problematisk.

Forbrugerrådet anfører, at forslaget indeholder en række fastlæggelser – og til dels styrkelse – af forbrugerrettighederne på telemarkedet, der især er relevante i markeder med en ringere beskyttelse end den danske. Forbrugerrådet mener, at udgangspunktet for den danske holdning bør være, at denne del af for-

slaget bør støttes, da der ikke skal ske forringelser i den gældende forbrugerbeskyttelse.

Forbrugerrådet vurderer, at med forslaget vil måden at sælge kommunikationsydelser i Danmark ændre sig til det mere uigennemsigtige, idet Forbrugerrådet vurderer, at aftaler med 12 måneders binding vil blive hovedreglen. Forbrugerrådet forventer, at forslaget vil betyde en tilbagevenden til et fokus på bundlet salg af mobiltelefon og abonnement. Forbrugerrådet anfører, at effekten vil være et mindre dynamisk telemarked med lavere gennemsigtighed og forringede forbrugerforhold og desuden at det bør sikres, at den passive accept, der indgår i forslaget, ikke bliver en mulighed på det danske marked.

Forbrugerrådet finder det positivt, at der på europæisk niveau foreslås fastlagt rettigheder og rammer for netneutralitet, men ønsker en detaljeret analyse af de mulige reelle effekter på adgangen til det åbne internet af de foreslåede præciseringer. Forbrugerrådet anfører, at det ikke er klart, om aftalemulighederne reelt vil give mulighed for at diskriminere tjenesteudbydere, så forbrugerne vil opleve et manipuleret ”åbent” internet. Forbrugerrådet finder, at den danske holdning bør være, at denne del af forslaget bør støttes.

Teleselskabet Hi3G støtter ambitionen om at skabe ét sammenhængende telemarked i Europa, men er meget betænkelig ved, at forslaget går væk fra strategien om at regulere telemarkederne ved at sænke adgangsbarrierer og regulere engrospriserne mellem teleselskaberne. Hi3G anfører at lave adgangsbarrierer og omkostningsbestemte engrospriser vil sikre, at konkurrencen om slutkunderne er helt åben og de bedste betingelser for priskonkurrence og for udvikling af innovative løsninger til glæde for forbrugerne. Hi3G mener ikke, at Kommissionens forslag sikrer bedre mulighed for priskonkurrence og produktudvikling, men at det derimod tilgodeser de tidligere telemonopoler ved at lægge op til bilaterale roamingaftaler mellem selskaberne. Hi3G vurderer, at forslaget vil føre til, at de mindre aktører gives dårligere konkurrencevilkår som på sigt sandsynligvis vil miste markedsstyrke og helt må forlade markedet.

Ifølge Hi3G står forslaget i skarp kontrast til den tilgang, som Kommissionen har praktiseret i de seneste 15 år, hvor Kommissionen har arbejdet for øget konkurrence ved at regulere de tidligere telemonopoler. Hi3G mener, at forslaget vil begrænse muligheden for priskonkurrence og fjerne incitamentet til at udvikle nye innovative løsninger og dermed risiko for forringede konkurrencevilkår samt lukning af virksomheder og tab af arbejdspladser.

Hi3G bemærker, at blandt andet de uafhængige europæiske telemyndigheder (BEREC) har udtalt sig kritisk om forslaget med henvisning til at konkurrencevilkårene forværres, og at betydelige investeringer risikerer at gå tabt. Hi3G anfører, at Kommissionens forslag forenklet sagt er blevet kritiseret for ikke at være gennemarbejdet, herunder navnlig at samtlige konsekvenser af forslaget – positive som negative – ikke er inddraget i overvejelserne forud for fremsættelsen.

Hi3G henstiller til, at Danmark ikke støtter det fremsatte forslag, men derimod arbejder på at fremme udviklingen af telemarkederne på en måde, der tilgodeser den effektive konkurrence i markedet og dermed forbrugerne. Hi3G anfører, at dette bedst sker ved at nedsætte engrospriserne mellem teleselskaberne til et niveau, der svarer til omkostningerne.

Teleindustrien (TI) og IT-Branchen (ITB) er generelt positive over for bestræbelser, der retter sig mod at fremme et velfungerende digitalt indre marked. TI og ITB deler Kommissionens ambitioner om at skabe et indre marked for telekommunikation for Europa og er positive over for arbejdet med at udvikle initiativer til at fjerne hindringer for et ægte indre marked for telekommunikation. TI og ITB mener, at den foreslåede pakke forekommer utilstrækkelig set i forhold til at levere de forventede positive resultater i form af jobskabelse, vækst og innovation.

TI og ITB finder, at forslaget i sig selv skaber en væsentlig regulatorisk og investeringsmæssig usikkerhed ved at gribe ind i eksisterende direktiver og roamingforordninger. TI og ITB beklager, at processen omkring forordningens tilblivelse har været usædvanligt lukket og ikke-transparent.

TI og ITB sætter spørgsmålstegn ved om den planlagte ikrafttræden 1. juli 2014 er realistisk og anfører, at så markante ændringer i reglerne, som Kommissionen har foreslået, ikke bør hastes igennem.

TI og ITB mener, at længden af vedtagelsesprocessen medfører usikkerhed, der vil få betydning for de strategiske beslutninger, som teleselskaberne skal træffe. TI og ITB vurderer, at det kan medføre udskydelse af investeringer til skade for jobskabelsen og den øvrige økonomiske genopretning i Europa. TI og ITB anbefaler kraftigt, at der fra dansk side arbejdes aktivt på en udskudt ikrafttræden af de dele af Roaming III-forordningen, der påvirkes af forslaget. TI og ITB vurderer, at en lang række europæiske teleselskaber, herunder de danske, ellers risikerer at skulle investere anseelige millionbeløb i systemmæssige tilpasninger, der senere kan vise sig overflødige.

TI og ITB støtter generelt en harmonisering af forbrugerbeskyttelsen, men mangler imidlertid at se en konsekvensanalyse af de foreslåede foranstaltningers fordele og ulemper. Generelt finder TI og ITB, at de foreslåede forslag til foranstaltninger – med undtagelse af netneutralitet – ikke tilfører nogen reel værdi for slutbrugerne, men blot vil øge omkostningerne markant for industrien. TI og ITB anfører, at forslaget om taksering af internationale kald (ud over roaming) er særligt problematisk, idet der er tale om et direkte indgreb i detailpriser, og at det er ude af trit med EU's generelle reguleringsprincip om, at priskontrol bør foregå på engrosniveau.

TI og ITB mener, at det er hensigtsmæssigt, at der sker en større grad af harmonisering af forbrugerbeskyttelsen på tværs af Europa.

I forhold til netneutralitet finder TI og ITB det positivt, at begrebet 'specialised services' er inddraget, og at der er mulighed for udbud af differentierede tjenester, samt at der i forslaget ikke opereres med uhensigtsmæssige krav om oplysning af detaljerede tekniske parametre. Til gengæld finder TI og ITB bestemmelserne om trafikstyring uheldige og for vidtgående. TI og ITB anfører, at der af hensyn til effektiv trafikstyring kan være behov for at opprioritere trafik, der er forsinkelsessensitiv (voIP/tv streaming). TI og ITB vurderer, at forslaget om at der i kontrakter om internet skal indgå en forpligtigelse til at deklarerer alle traffic management-elementer, er uden værdi for brugerne, idet de mener, at den vil resultere i "information overload", samtidig med at den vil være omkostningstung at indføre.

TI og ITB finder, at forslaget om at brugerne skal oplyses om opnåelig kapacitet, er et oplagt og velfungerende element med henblik på at sikre transparens. TI og ITB vil dog med henvisning til det særdeles velfungerende aftalebaserede branchesamarbejde i Danmark foreslå, at det i bestemmelsen nævnes, at transparens fortrinsvis bør sikres gennem selvreguleringstiltag.

TI og ITB vurderer, at artikel 37 (roaming) vil medføre en betragtelig regulatorisk usikkerhed og dermed er problematisk.

TDC tilslutter sig høringssvar fra Teleindustrien, men peger på bestemmelserne om et europæisk Virtual Access produkt som et vigtigt punkt i forslaget, der bør tages op fra dansk side. TDC vurderer, at bestemmelserne kan være hensigtsmæssige, men opfordrer til at der fra dansk side arbejdes på at få bestemmelserne tydeliggjort. således at det fremgår, at der ikke skal pålægges parallelle forpligtigelser til at levere substituerende engros adgangsprodukter, hvis der pålægges – direkte eller indirekte – en smp operatør forpligtigelse til at tilbyde 'europæisk VULA'.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forslaget har været behandlet i Rådets arbejdsgruppe for IT og telekommunikation *en række gange, hvor man stadig er i gang med første tekniske gennemlæsning*. Her har der været generel opbakning til forslagets overordnede formål om skabe et reelt indre marked for elektronisk kommunikation. Samtidig er der fra de fleste landes side udtrykt skepsis over for, om de konkrete midler, som forslaget vil benytte til at realisere et indre marked for elektronisk kommunikation, er de rette til at nå målet. *Således har en lang række lande kritiseret bestemmelserne om en fælles EU-tilladelse for udbydere af elektronisk kommunikation for at være for komplicerede.*

En række lande har desuden været skeptiske over for valget af forordning til at sikre bedre slutbrugervilkår.

I forhold til at indføre felleseuropæiske regler for netneutralitet er der ligeledes skepsis over for det valgte lovgivningsinstrument, idet flere lande foretrækker retningslinjer fra BEREC eller en ændring af det gældende forsy-

ningspligtidirektiv. Endvidere er der generelt enighed blandt medlemslandene om, at bestemmelserne i Kommissionens forslag er for upræcise. Et flertal af medlemslande ventes dog at kunne acceptere en form for regulering af netneutralitet på europæisk niveau.

En lang række lande har været kritiske over for bestemmelserne om frekvenser, herunder særligt at give ekstra beføjelser til Kommissionen for så vidt angår auktionsdesign. I stedet for at indføre ny lovgivning på området ønsker man at udnytte den eksisterende lovgivning bedre.

Endelig er en lang række lande er kritiske over for bestemmelserne om harmoniseret virtuel adgang til bredbånd og konnektivetsprodukter med en sikret kvalitet.

12. Regeringens generelle holdning

Kommissionens forslag har overordnet set til formål at understøtte realiseringen af et indre marked for elektronisk kommunikation. Regeringen støtter dette formål. Regeringen deler Kommissionens vurdering af, at et velfungerende indre marked for elektronisk kommunikation vil være til gavn for hele den europæiske økonomi.

Forslaget omhandler en række emner (fx udbud af elektronisk kommunikation på tværs af grænser, roaming og netneutralitet), der er væsentlige for at skabe et reelt indre marked for digitale tjenester. Regeringen er af den opfattelse, at det er vigtigt at sikre, at de midler, som Kommissionen foreslår for at nå målet, også er de rigtige.

Regeringen er enig med Kommissionen i, at øget harmonisering kan bidrage til at understøtte et indre marked for digitale tjenester og dermed øget vækst. Regeringen lægger imidlertid vægt på, at den konkrete regulering ikke forringer konkurrencen **på telemarkedet**. Realiseringen af et indre marked for elektronisk kommunikation skal blandt andet ske ved at sikre lige konkurrencemuligheder for selskaberne samt sikre retfærdig og lige vilkår for aktører på markedet og incitament til investering og innovation.

For at skabe et reelt indre marked for elektronisk kommunikation skal udbydere af elektronisk kommunikation have mulighed for at udbyde de samme tjenester på tværs af EU's grænser. Derfor finder regeringen det positivt, at der med forslaget lægges op til at skabe bedre muligheder for dette. **Danmark arbejder for gensidig anerkendelse af autorisationer og simplificering af notifikationsproceduren for udbydere af elektronisk kommunikation. Reglerne på området skal være så simple som muligt. Regeringen kan støtte Kommissionens forslag, men kan samtidig også støtte en simplificering heraf.**

Det er vigtigt at sikre de europæiske forbrugere et højt, ensartet beskyttelsesniveau, da det vil styrke konkurrencen **på telemarkedet** på tværs af lan-

dene og sikre en bedre beskyttelse af forbrugerne på tværs af grænserne. Regeringen lægger vægt på, at det danske forbrugerbeskyttelsesniveau efter en samlet vurdering ikke forringes med forslaget. ***I den forbindelse lægger regeringen vægt på, at Danmark kan fastholde de korte bindingsperioder for mobilabonnenter. Hvis det i sidste ende vurderes, at et direktiv vil være bedre til at sikre et højt forbrugerbeskyttelsesniveau, inklusiv en kort bindingsperiode, er regeringen derfor fleksibel i forhold til valg af lovgivningsinstrument (forordning eller direktiv).***

Regeringen støtter overordnet arbejdet med at nedbringe roamingpriserne. Regeringen er bekymret for, at indførelsen af roamingaftaler vil gavne store operatører med mobilnet i flere EU-lande på bekostning af mindre operatører til skade for konkurrencen. ***Regeringen støtter, at der indføres "roam-like-at-home" for alle teleudbydere i hele EU. Regeringen vil samtidig arbejde for, at der gennemføres en væsentlig sænkning af engrospriserne for roaming for at undgå, at mobilselskaberne taber penge på salg af roamingtjenester. Af samme årsag støtter regeringen, at mobilselskaberne får mulighed for at fastsætte en grænse for "fair use" på baggrund af regler fastsat af Kommissionen. Det er vigtigt, at en sådan grænse ikke hindrer et rimeligt forbrug af mobilkommunikation i EU. Det er samtidig vigtigt, at kriterierne bliver enkle og klare, og at forbrugerne løbende bliver oplyst om deres forbrug i forhold til grænsen.***

Regeringen kan støtte, at bestemmelsen om at indføre lofter for de takster, som udbydere af elektronisk kommunikation må tage for opkald og SMS til andre EU-lande, udgår af forordningsforslaget, idet regeringen ikke finder behov for at for at regulere detailpriserne på området.

Regeringen finder, at Kommissionens øgede fokus på netneutralitet er positiv, og regeringen støtter generelt fælleseuropæiske initiativer, der har til hensigt at skabe klarhed over spørgsmål relateret til netneutralitet. ***Adgangen til at prioritere og styre trafik skal være begrænset til helt særlige/ekstraordinære og afgrænsede tilfælde, hvor det kan være nødvendigt at anvende rimelige trafikstyringsmekanismer af hensyn til at sikre tjenestekvaliteten i nettet. Regeringen er positiv over for, at udbydere får mulighed for at tilbyde specialtjenester med en forbedret tjenestekvalitet, forudsat at det ikke medfører en generel forringelse af kvaliteten af almindelige internetadgangstjenester. Regeringen vil desuden arbejde for, at de administrative byrder ved en eventuel tilsynsforpligtelse bliver proportionale.***

Harmonisering af regler for frekvenser, der er harmoniserede til brug for trådløst bredbånd, herunder om tidspunkterne for, hvornår frekvenser gøres tilgængelige, kan være et middel til at fremme et reelt indre marked for digitale tjenester. Regeringen lægger dog vægt på, at man også fremover i auktioner over frekvenser kan sikre politiske mål som fx dækning med trådløst bredbånd i udkantsområder, ***samt at de artikler, der omhandler frekvensreguleringen, alene skal omfatte frekvensbånd, der er harmoniseret til tråd-***

løst bredbånd, og ikke frekvenser afsat til andre formål som fx broadcasting. Der er dog i den eksisterende EU-lovgivning allerede bestemmelser om tilrettelæggelse af auktioner, frister for tildeling af tilladelser og udformning af tilladelsesvilkår. Disse bestemmelser skal blandt andet fremme konkurrencen, bidrage til udviklingen af det indre marked og fremme udbredelse af trådløst bredbånd. I stedet for ny lovgivning bør mulighederne i den eksisterende EU-lovgivning udnyttes fuldt ud. Regeringen kan derfor støtte, at de artikler, der omhandler frekvensreguleringen, udgår af forordningen.

Regeringen støtter, at bestemmelserne om harmoniseret virtuel adgang til bredbånd erstattes af en bestemmelse, hvorefter de nationale tilsynsmyndigheder skal vurdere, om det vil være forholdsmæssigt at pålægge udbydere, der har en stærk markedsposition i relation til udbud af engrosprodukter vedrørende højkvalitets elektroniske kommunikationstjenester, at offentliggøre et standardtilbud for sådanne produkter. Regeringen støtter desuden, at forslaget om konnektivetsprodukter med en sikret kvalitet udgår, idet det vurderes, at der er tale om forhold, som hidtil med succes har været styret af markedet selv.

Regeringen støtter, at BEREC skal have mulighed for at spille en strategisk rolle. Fra dansk side lægges der i den forbindelse vægt på, at BEREC, herunder sammenslutningens formand, handler uafhængigt af andre instanser. Regeringen finder i øvrigt, at det fortsat bør være op til den enkelte medlemsstat at vurdere, hvordan varetagelsen af opgaverne under teledirektiverne mest hensigtsmæssigt struktureres nationalt, herunder at beslutte, om opgaverne skal varetages af en eller flere uafhængige myndigheder.

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 29. november 2013.

2. Net- og informationssikkerhedsdirektivet (NIS), KOM (2013) 48

Revideret notat. Ændringer markeret med fed og kursiv.

1. Resumé

Forslaget har til formål at sikre et højt niveau for net- og informationssikkerhed i EU ved at pålægge medlemsstaterne, de offentlige myndigheder samt en bred række markedsoperatører at foretage en række organisatoriske og sikkerhedsmæssige foranstaltninger. Medlemsstaterne skal bl.a. etablere en national kompetent myndighed og en it-beredskabsenhed samt samarbejde med myndighederne i de andre medlemsstater, mens de offentlige myndigheder og markedsoperatørerne bliver pålagt en række sikkerhedskrav samt en anmeldelsespligt ved sikkerhedshændelser.

*Forslaget skønnes at have lovgivningsmæssige konsekvenser, statsfinansielle konsekvenser samt administrative konsekvenser for erhvervslivet. Det er forventningen, at forslaget vil have positive samfundsøkonomiske gevinster, da det skal bidrage til øget modstandsdygtighed og færre **brud på net- og informationssikkerheden** til fordel for den generelle funktion af samfundet.*

Forslaget er sat på dagsordenen for rådsmødet (telekommunikation) den 6. juni 2014 til fremskridtsrapport.

2. Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2013) 48 af 7. februar 2013 fremsendt forslag til et direktiv om foranstaltninger, der skal sikre et højt fælles niveau for net- og informationssikkerhed i hele EU. Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 114 og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Kommissionen offentliggjorde i 2001 sin første meddelelse om net- og informationssikkerhed (NIS), som sidenhen blev fulgt op af en række andre initiativer på EU-plan, herunder oprettelsen af Det Europæiske Agentur for Net- og Informationssikkerhed (ENISA) i 2004.

Det seneste tiltag er den fælles meddelelse fra Kommissionen og Unionens Højtstående Repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik om en europæisk strategi for cybersikkerhed, der blev fremlagt den 7. februar 2013 og vedtaget på Rådet for Generelle Anliggender (GAC) den 25. juni 2013.

Strategiens mål er at garantere et sikkert og pålideligt digitalt miljø samtidig med, at de grundlæggende rettigheder og værdier i EU fremmes og beskyttes. Det foreslåede direktiv er et væsentligt initiativ under strategien.

3. Formål og indhold

Formålet med direktivforslaget er at sikre et højt fælles niveau for net- og informationssikkerhed i forhold til internettet samt private netværk og informationssystemer. Dette er en del af den infrastruktur for informations- og kommunikationsteknologi (IKT), som medlemsstaterne i dag er afhængige af både på nationalt plan og på tværs af landegrænser. IKT-infrastrukturen er i dag – bortset fra på teleområdet – præget af medlemsstaternes frivillige tilgang til net- og informationssikkerhed, hvilket i henhold til forslaget ikke yder tilstrækkelig beskyttelse mod hændelser og risici i EU. Krav til sikkerhed og integritet på teleområdet er i dag reguleret i medlemsstaterne på baggrund af artikel 13a og 13b i rammedirektivet om elektronisk kommunikation (herefter rammedirektivet). Udbydere, der er omfattet af *rammedirektivet*, er derfor undtaget i det foreliggende forslag til *et* NIS-direktiv.

En hændelse er i forslaget defineret som ”enhver omstændighed eller begivenhed, der har en faktisk negativ indvirkning på sikkerheden” og kan opstå som følge af menneskelige fejl, naturbegivenheder, tekniske fejl eller ondsindede angreb. Disse hændelser bliver stadig mere omfattende, de sker hyppigere, og de er mere komplekse.

For at øge niveauet for net- og informationssikkerhed indeholder det foreslåede direktiv følgende centrale emner:

Minimumskapacitet (kapitel II)

Alle medlemsstater pålægges at sikre, at de hver har et minimum af kapaciteter ved at udpege én national kompetent myndighed for sikkerheden af net og informationssystemer, oprette en it-beredskabsenhed (CERT) og vedtage en national NIS-strategi og NIS-samarbejdsplan.

En national NIS-strategi skal angive strategiske mål og konkrete politiske og lovgivningsmæssige foranstaltninger med henblik på at nå og opretholde et højt niveau for net- og informationssikkerhed. Strategien skal omfatte den nationale NIS-samarbejdsplan, der som minimum skal indeholde:

- En plan til brug ved identifikation af risici og vurdering af potentielle begivenheders (truslers) konsekvenser.
- Definition af roller og ansvarsområder for de forskellige aktører, der er involveret i planens gennemførelse.
- Definition af samarbejds- og kommunikationsprocesser, som sikrer forebyggelse, detektion, reaktion, reparation og genopretning, og er moduleret i forhold til alarmniveauet.
- En køreplan for NIS-øvelser og praktisk uddannelse for at styrke, validere og teste planen.

Samarbejdsnetværk (kapitel III)

De nationale kompetente myndigheder og Kommissionen skal samarbejde i et netværk, der muliggør sikker og effektiv samordning, herunder også koordine-

ret informationsudveksling via en sikret informationsudvekslingsinfrastruktur samt detektering og indsats på EU-plan. Inden for dette netværk udveksler medlemsstaterne information og samarbejder for at imødegå trusler og hændelser.

Krav til offentlige myndigheder og markedsoperatører (kapitel IV)

De nationale kompetente myndigheder og Kommissionen skal samarbejde i et netværk, der muliggør sikker og effektiv samordning, herunder også koordineret informationsudveksling via en sikret informationsudvekslingsinfrastruktur samt detektering og indsats på EU-plan. Inden for dette netværk udveksler medlemsstaterne information og samarbejder for at imødegå trusler og hændelser.

Krav til offentlige myndigheder og markedsoperatører (kapitel IV)

Forslaget sigter – med rammedirektivet som forlæg – mod at sørge for, at der udvikles en risikostyringskultur, *hvor information om trusler og hændelser udveksles.*

Markedsoperatører og offentlige myndigheder forpligtes derfor til:

- at gennemføre risikostyring, dvs. foretage en vurdering af de risici, de står overfor, og til at vedtage passende og forholdsmæssige foranstaltninger til at sikre net- og informationssikkerheden på deres område, samt
- *at anmelde hændelser, der i alvorlig grad truer deres net- og informationssystemer, og som har væsentlig indvirkning på tjenesternes kontinuitet.*

Markedsoperatører afgrænses i direktivforslaget til særligt kritiske infrastrukturer inden for eksempelvis bank-, energi-, transport- og sundhedssektorerne samt leverandører af informationssamfundstjenester såsom e-handelsplatforme, internetbetalingstjenester, sociale netværk, søgemaskiner, cloud computing-tjenester og applikationsforhandlere.

Kravene gælder ikke for såkaldte mikrovirksomheder. Det vil sige virksomheder, der beskæftiger under 10 personer, og som har en årlig omsætning eller samlet årlig balance, der ikke overstiger 15 mio. kr.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets ændringsforslag til direktivforslaget var til afstemning på plenarforsamlingen den 13. marts 2014.

De mest væsentlige af ændringsforslagene kan kort opsummeres som følger:

- *Det skal være muligt for medlemsstaterne at udpege mere end én kompetent myndighed, når blot der også udpeges et koordinerende*

kontaktpunkt. Det ønskes ligeledes også begrænset, hvilke myndigheder der skal kunne udnævnes som kompetent myndighed.

- *Det skal på tilsvarende måde være muligt at have mere end én CERT til at løse opgaverne efter direktivet – evt. fordelt efter sektorer.*
- *Direktivforslagets anvendelsesområde ønskes begrænset til de særligt samfundskritiske infrastrukturer, der nu også skal omfatte ”internet exchange points”, vandforsyning og fødevarekæden. Offentlige myndigheder og informationssamfundstjenesterne tages på den baggrund ud af direktivforslaget. Rapportering på frivillig basis skal dog fortsat være en mulighed.*
- *Kriterierne for hvornår en hændelse er tilstrækkeligt alvorlig til at udløse anmeldelsespligt fastsættes nu direkte i direktivet i stedet for at være udlagt til delegerede retsakter.*

5. Nærhedsprincippet

Det er Kommissionens opfattelse, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Kommissionen fremhæver, at målet med forslaget ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne alene og derfor bedre nås på EU-plan under henvisning til net- og informationssikkerheds grænseoverskridende karakter. En passende grad af samordning mellem medlemsstaterne vil kunne sikre, at *trusler* og hændelser takles effektivt i den tværnationale sammenhæng, hvori de opstår. En tilgang baseret på frivillighed har hidtil kun ført til samarbejde mellem et mindretal af medlemsstater med højt kapacitetsniveau. Yderligere vurderer Kommissionen, at forskellene mellem de relevante lovgivninger og politikker udgør en hindring for virksomheder, der ønsker at drive forretning i flere lande, og for opnåelse af globale stordriftsfordele.

På det foreliggende grundlag er det regeringens vurdering, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Ansvar for net- og informationssikkerheden i Danmark varetages af de respektive sektorer i henhold til sektoransvarsprincippet. Det reguleres på nuværende tidspunkt kun i relation til telesektoren ved § 8 a og §§ 62-64 i lov nr. 169 af 3. marts 2011 om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (som ændret ved lov nr. 1231 af 18. december 2012) og udmøntet i bekendtgørelse nr. 396 af 21. april 2011 om rammerne for informationssikkerhed og beredskab samt bekendtgørelse nr. 445 af 11. maj 2011 om informationssikkerhed og beredskab for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (informationsikkerhedsbekendtgørelsen).

Danmark har siden 2011 haft en statslig varslingstjeneste for internettrusler, GovCERT, hvis virksomhed hviler på lov nr. 596 af 14. juni 2011 om behand-

ling af personoplysninger ved driften af den statslige varslingsjeneste for internettrusler m.v. samt bekendtgørelse nr. 1304 af 17. december 2012 om vilkår for tilslutning til den statslige varslingsjeneste for internettrusler. GovCERT er en del af Center for Cybersikkerhed ved Forsvarets Efterretningstjeneste. Den nævnte lovgivning administreres af Center for Cybersikkerhed.

7. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget vil have lovgivningsmæssige konsekvenser ved gennemførelse af direktivet i dansk ret, da der indføres nye krav til alle offentlige myndigheder og i vid udstrækning *til markedsoperatører*.

Statsfinansielle konsekvenser

Det vurderes endvidere, at forslaget kan have statsfinansielle konsekvenser, i form af omkostninger til foranstaltninger relateret til risikostyring, etablering af sikringsystemer og anmeldelse af eventuelle hændelser. Jævnfør den gældende budgetvejledning afholdes omkostninger indenfor de relevante ressortministeriers eksisterende rammer.

Kommissionen estimerer, at forslaget kun vil have virkning for EU's budget, hvis medlemsstaterne vælger at tilpasse en bestående infrastruktur til informationsudveksling og ønsker, at Kommissionen skal gennemføre en sådan tilpasning inden for den flerårige finansielle ramme for 2014-2020. Engangsudgiften anslås af Kommissionen til ca. 9,3 mio. kr.. Danmark finansierer i dag ca. 2 pct. af EU's budget. Fastholdes denne finansieringsandel også fremover svarer det til en dansk udgift på ca. 0,2 mio. kr.. Alternativt peger Kommissionen på, at medlemsstaterne kan dele engangsudgiften *på ca. 9,3 mio. kr.* til tilpasning af en bestående infrastruktur eller beslutte at oprette en ny infrastruktur og afholde omkostningerne hertil, som skønnes at være ca. 75 mio. kr. pr. år.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Det er forventningen, at en højere net- og informationssikkerhed vil føre til færre nedbrud og øget modstandsdygtighed i forhold til internetbaseret kriminalitet. Dette kan være med til at forbedre det indre markeds funktion samt bidrage til udviklingen af et digitalt indre marked, og forslaget vurderes på denne baggrund at kunne have positive samfundsøkonomiske konsekvenser.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget vurderes at have mindre administrative konsekvenser for de omfattede virksomheder, der i forslaget er udpeget som *markedsoperatører*. De administrative konsekvenser vurderes til dels at bestå af omstillingsbyrder, dels at bestå af løbende byrder. Omstillingsbyrden består i at indføre et øget niveau af informationssikkerhed, herunder med henblik på at efterleve de sikkerhedskrav, der følger af forslaget. De løbende byrder består i at sikre en opdateret risikovurdering og dermed sikringsforanstaltninger, der bl.a. svarer til den tek-

nologiske udvikling, samt anmelde hændelser til den nationale kompetente myndighed.

10. Høring

Forslaget har været sendt i høring i Specialudvalget for Konkurrenceevne-, Vækst- og Forbrugerspørgsmål. Der er modtaget høringssvar fra Dansk Metal, Dansk Industri/ITEK, Finansrådet, Ingeniørforeningen (IDA), KL, Landbrug og Fødevarer, LO, Rådet for Digital Sikkerhed, Dansk Aktionærforening og FSR–danske revisorer.

Overordnet støtter Dansk Metal, Dansk Industri/ITEK, Ingeniørforeningen (IDA), KL, Landbrug og Fødevarer, LO og Rådet for Digital Sikkerhed forslaget om at sikre et højt fælles niveau for net- og informationssikkerheden, men med visse bemærkninger. Finansrådet støtter op om initiativer, der kan dæmme op for den stigende kriminalitet på IT-området, men finder det ikke hensigtsmæssigt at bruge regulering som det vigtigste middel. Dansk Aktionærforening og FSR–danske revisorer har svaret, at de ingen bemærkninger har til forslaget.

Dansk Metal påpeger, at *direktivforslagets* formål er afgørende vigtig både i forhold til enkeltindviders tillid til digitale tjenester og i forhold til at opnå de mål for informationstjenesters anvendelse, som bl.a. skitseres i Europas Digitale Dagsorden. Endvidere noterer Dansk Metal tilfredshed med, at direktivforslaget lægger op til, at bestemmelserne i direktiv 2002/21/EF (rammedirektivet) udvides til også at gælde for vigtige udbydere af informationssamfundstjenester som defineret i direktiv 98/34/EF (informationsproceduredirektivet).

Dansk Industri/ITEK anbefaler, at der tages initiativer til en grundig offentlig debat om net- og informationssikkerhed fremadrettet, f.eks. ved en konference. DI/ITEK fremhæver området for standarder, og pointerer, at der i det europæiske arbejde kan inddrages materiale, som allerede foreligger fra USA, f.eks. CIP-standarderne lavet af NERC (North American Electric Reliability Corporation) og NIST (National Institute of Standards and Technology), der har udviklet standarder inden for kritisk infrastruktur. DI/ITEK anfører desuden, at grænsen mellem cyberkriminalitet og cyberkrig er ved at blive udvisket, og at EU bør tage initiativer på internationalt niveau i den forbindelse, ligesom at NATO bør inddrages som en væsentlig spiller på dette område i fremtiden.

DI/ITEK foreslår, at strategien og forslaget bør bringes i overensstemmelse med hinanden i forhold til en opstilling af, hvad der er kritiske sektorer, og at området vedrørende vand og varme medtages. Derudover peges der på, at de indbyrdes afhængigheder mellem forskellige kritiske samfundsfunktioner i forbindelse med NIS-strategi og risikovurdering er vigtige og bør adresseres (f.eks. ”uden el ingen teleinfrastruktur og betalingsinfrastruktur”). DI/ITEK erkender, at forslaget kan medføre visse omkostninger for dele af det private erhvervsliv, men at det er ”penge givet godt ud”, fordi det er et vigtigt samfundsproblem, der skal løses. DI/ITEK anbefaler, at sikkerhed gøres til en ak-

tiv del af dansk erhvervs politik. Slutteligt peges der på, at der generelt bør harmoniseres så meget som muligt af hensyn til virksomheder, der har aktiviteter på alle europæiske markeder.

Finansrådet er skeptiske overfor regulering som middel til at harmonisere sikkerhedsforanstaltninger, idet lovgivning som oftest tager udgangspunkt i en allerede eksisterende teknologi, hvilket kan virke hæmmende, da teknologien hele tiden udvikler sig. Finansrådet anfører endvidere, at man må sikre, at sikkerhedsinitiativer ikke i sig selv udgør en risiko set i lyset af, at bankerne skal udlevere fortrolige oplysninger om sikkerhedshændelser, og at oplysninger hos den offentlige forvaltning er underlagt offentlighedsloven. Finansrådet nævner i relation til forslaget anvendelsesområde om afgrænsningen i forhold til EU-regulering om persondatabeskyttelse, at det er væsentligt at dele informationer om identificerede ulovlige handlinger eller handlinger, hvor der er konkret begrundet mistanke. Databeskyttelsesretten må ikke kunne benyttes som et skalkeskjul for kriminel aktivitet. Vedrørende definition af ”risiko” bemærkes, at en privat virksomhed skal tage udgangspunkt i sine egne risici, som ikke nødvendigvis er sammenfaldende med risici i offentligt regi. Slutteligt anfører Finansrådet en række forslag vedrørende sikring af ressourcer til opklaring af it-kriminalitet.

Ingeniørforeningen, IDA, bemærker, at et sikkert og pålideligt digitalt miljø er afgørende for den eksisterende brug af internettet samt for borgeres tillid til at bruge digitale tjenester. Dette er vigtigt for det fremtidige velfærdssamfund, som delvist baserer sig på muligheden for, at både Danmarks og Europas borgere bliver endnu mere digitale i adfærd end tilfældet er i dag. IDA understreger, at der ikke må tillades adgang til at udfordre den enkeltes ret til privatliv eller tillades adgang til private oplysninger udenom normal gældende lovgivning. Det fremhæves også, at forslaget kun er attraktivt, hvis det faktisk medvirker til at sikkerhedsniveauet også i Danmark forhøjes eller i det mindste bevares på det nuværende niveau. Om etablering af samarbejdsnetværket på EU-plan mener IDA, at der kan suppleres med nationale enheder i form af et samarbejde mellem myndigheder og *markedsoperatører*.

KL peger på, at en indberetningspligt af hændelser til den statslige varslings-tjeneste GovCERT vil kræve ressourcer, men at standarder for indberetningen vil gøre omkostningerne overskuelige. KL konstaterer, at der i dag ikke er krav til kommunerne om anvendelse standarder og certificering af det kommunale sikkerhedsniveau. KL har anbefalet ISO27.001-standard, som anvendes i vid udstrækning i kommunerne i landet. Et krav om stringent anvendelse heraf må forventes at koste ressourcer i kommunerne.

Landbrug og Fødevarer henleder opmærksomheden på, at eventuelle krav rettet mod virksomheder i relation til it-sikkerhedsmæssige foranstaltninger skal afvejes og vurderes med hensyn til deres effektivitet i forhold til de byrder og tekniske begrænsninger, foranstaltningerne medfører.

LO anmoder om, at regeringen er opmærksom på eventuelle administrative konsekvenser for A-kasserne.

Rådet for Digital Sikkerhed anbefaler som DI/ITEK, at der tages initiativer til en grundig offentlig debat om net- og informationssikkerhed, samt at indbyrdes afhængigheder mellem kritiske funktioner kortlægges. Rådet for Digital Sikkerhed finder det i øvrigt både oplagt og nødvendigt med en struktur, der adskiller det civile beredskab fra den nationale myndighed. Rådet for Digital Sikkerhed gør endvidere opmærksom på, at der allerede foregår et stort standardiseringsarbejde inden for it-sikkerhed og peger på amerikanske organer som NERC og NIST.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Under forhandlingerne har diskussionerne vist sig primært at være centreret omkring detaljeringsgraden af de nationale NIS-strategier, medlemsstaternes mulighed for selv at tilrettelægge deres myndighedsstruktur, karakteren af samarbejdsnetværkets arbejde, pligten til at udveksle oplysninger samt anvendelsesområdet for sikkerheds- og anmeldelseskravene. Stort set alle bestemmelserne i direktivforslaget har dog været genstand for meget langvarige og tekniske drøftelser. I det følgende redegøres der for de mest væsentlige:

I forhold til NIS-strategiernes detaljeringsgrad synes der at være bred enighed om, at disse skal holdes så generelle som muligt, således at medlemsstaterne ikke uforvarende kommer til at blotte nationale sårbarheder.

I relation til udpegningen af en eller flere kompetente myndigheder/CERT'er og dermed myndighedsstrukturen i den enkelte medlemsstat, synes der at være generel opbakning til, at det skal være op til medlemsstaterne selv at afgøre, hvordan deres myndighedsstruktur indrettes mest hensigtsmæssigt. Det diskuteres dog fortsat, i hvilket omfang direktivforslaget skal fastlægge henholdsvis de kompetente myndigheders og CERT'ernes opgaver, samt hvordan opgaverne konkret skal fordeles mellem dem.

I forhold til samarbejdsnetværkets karakter er medlemsstaterne delt i to grupper. Den ene ønsker, at samarbejdsnetværket alene skal bruges til erfaringsudveksling, hvorimod den anden gruppe ønsker et mere operationelt samarbejdsnetværk, hvor medlemsstaterne forpligtes til at samarbejde om håndteringen af grænseoverskridende trusler og hændelser. Det har især været pligten til at rundsende varslinger og til at koordinere håndteringen af hændelser, der har givet anledning til drøftelser, fordi direktivforslaget ikke har været tilstrækkelig klart.

I relation til udvekslingen af oplysninger i samarbejdsnetværket synes hovedbekymringen hos medlemsstaterne at være, at man ikke ønsker at være forpligtet til at udveksle følsomme eller fortrolige oplysninger. Det har især været oplysninger af betydning for den nationale sikkerhed, som man har ønsket at beskytte. Flertallet af medlemsstater har således ønsket at

deling af sådanne oplysninger alene sker på frivillig basis. Det har i den forbindelse ligeledes været drøftet, i hvilket omfang direktivforslaget bør henvise til reglerne om beskyttelse af personoplysninger. Konklusionen synes dog at være, at det må være tiltrækkeligt at stille krav om, at deling af personoplysninger kun sker i overensstemmelse med de til enhver tid gældende regler om persondatabeskyttelse, i det omfang de finder anvendelse.

I forhold til definitionen af markedsoperatører synes flertallet af medlemsstater at være for, at informationssamfundstjenesterne slettes fra anvendelsesområdet, og at der således alene fokuseres på de særligt samfundskritiske infrastrukturer. Der er derimod ikke enighed om, hvorvidt listen over særligt samfundskritiske infrastrukturer skal være udtømmende og klart defineret eller ikke-udtømmende og bredt formuleret, således at den kun indikerer de relevante sektorer.

I relation til undtagelsen af mikrovirksomheder har flere medlemsstater stillet spørgsmålstegn ved, om størrelsen af virksomheden samt antallet af ansatte er de rigtige kriterier at lægge vægt på, når man skal undgå uproportionelle krav.

I forhold til indholdet af sikkerhedskravene er der bred enighed om, at de skal afspejle de for telebranchen gældende krav, og at både nationale og internationale standarder skal inddrages ved fortolkningen heraf.

I relation til anmeldelsen af hændelser er der uenighed om, hvorvidt denne skal være frivillig eller obligatorisk. Formandskabet har derfor foreslået en løsning, hvor anmeldelsen af hændelser, der kun vedrører forhold i medlemsstaterne, gøres frivillig, mens anmeldelsen af hændelser af betydning for andre medlemsstater gøres obligatorisk. Formandskabets forslag synes dog at være svært at få til at fungere i praksis.

Endelig er der i relation til henholdsvis delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter bred enighed om, at disse kun skal accepteres i det omfang, at de lever op til traktatens krav, samt at medlemsstaterne skal sikres mest muligt indflydelse på beslutningsprocessen.

12. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter, at der er behov for regler i EU, der sikrer et ensartet og højt niveau af net- og informationssikkerhed på tværs af medlemsstaterne. Dette skal ikke mindst ses i lyset af internettets og private netværks grænseoverskridende karakter og betydning for det indre marked. Således *støtter regeringen overordnet set, at medlemsstaterne, de offentlige myndigheder samt markedsoperatørerne gennem direktivforslaget pålægges at foretage en række organisatoriske og sikkerhedsmæssige foranstaltninger.*

Det er vigtigt, at hver medlemsstat er i stand til at forebygge og håndtere trusler og sikkerhedshændelser i relation til net- og informationssikkerhe-

den. Regeringen støtter derfor, at medlemsstaterne forpligtes til at udarbejde en national net- og informationssikkerhedsstrategi, hvor fremtidige tiltag for at højne net- og informationssikkerheden overordnet præsenteres, samt til at etablere en myndighedsstruktur, der er rustet til at forebygge samt håndtere trusler og hændelser, når de opstår.

I relation til oprettelsen af kompetente myndigheder samt CERT'er arbejder regeringen for, at medlemsstaterne ikke unødigt begrænses i tilrettelæggelsen af den nationale myndighedsstruktur. Den enkelte medlemsstat skal selv kunne afgøre, hvilken type myndighed, der er bedst egnet til at løse opgaven, samt om der evt. er behov at fordele opgaverne mellem henholdsvis flere myndigheder eller flere CERT'er.

Regeringen støtter et operationelt samarbejdsnetværk, hvor medlemsstaterne forpligtes til at samarbejde om håndteringen af grænseoverskridende trusler og hændelser, men hvor udveksling af følsomme eller fortrolige oplysninger med betydning for den nationale sikkerhed alene sker på frivillig basis. Dertil kommer, at de til enhver tid gældende regler om persondataskyttelse vil skulle overholdes.

Regeringen arbejder for, at sikkerhedskravene til de offentlige myndigheder og markedsoperatørerne skal svare til de nuværende krav til udbydere af elektroniske kommunikationsnet- og tjenester, og at både internationale og nationale standarder skal inddrages ved fortolkningen heraf. Ydermere arbejder regeringen for, at anmeldelsen af alvorlige sikkerhedshændelser skal være obligatorisk, som det er tilfældet for udbydere af elektroniske kommunikationsnet- og tjenester i rammedirektivet, men der bør forelægges en klarere afgrænsning af sikkerheds- og anmeldelseskravenes anvendelsesområde i relation til markedsoperatørerne.

Det er regeringens generelle holdning, at medlemsstaterne skal sikres maksimal inddragelse i fastsættelsen af krav i henhold til direktivforslaget, da området angår sensitive nationale overvejelser af økonomisk og sikkerhedsmæssig betydning.

Endelig arbejder regeringen for, at forslaget bør gennemføres via omkostningseffektive løsninger, som ikke medfører unødvendige ekstraomkostninger for medlemsstaterne *eller uproportionelle administrative byrder for de omfattede markedsoperatører og offentlige myndigheder.*

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg på mødet den 24. maj 2013 og 29. november 2013 til orientering.